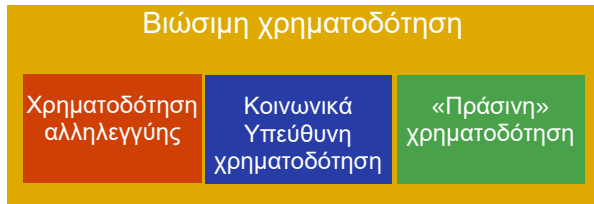

Κοινωνικά Υπεύθυνη Χρηματοδότηση

Η κοινωνικά υπεύθυνη χρηματοδότηση καλύπτει το σύνολο των πρωτοβουλιών και νομοθετικών διατάξεων που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της χρηματοδότησης των λεγόμενων **κοινωνικά υπεύθυνων επενδυτικών έργων**. Η υπεύθυνη χρηματοδότηση αποτελεί συνιστώσα της βιώσιμης χρηματοδότησης.

Πιο συγκεκριμένα, η κοινωνικά υπεύθυνη χρηματοδότηση βασίζεται σε **αποταμιεύσεις που επενδύονται σε έργα που συνδυάζουν οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις**.

ΓΙΑΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΦΟΡΑ;

Η υπεύθυνη χρηματοδότηση δεν αποτελεί νέο φαινόμενο. Αναπτύσσεται εδώ και αρκετές δεκαετίες.

Από τη μία πλευρά, η κρίση του 2008 ανέδειξε την ύπαρξη σύνθετων, μερικές φορές αδιαφανών, χρηματοοικονομικών πρακτικών, οι οποίες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν από υπερβολική ανάληψη κινδύνων και αναζήτηση βραχυπρόθεσμης κερδοφορίας. Ως επακόλουθο, γεννήθηκε η επιθυμία να **δοθεί νόημα στη χρηματοδότηση** και να καταστεί πιο διαφανής η διαδικασία.

Από την άλλη πλευρά, το ενδιαφέρον των νοικοκυριών και των επενδυτών για **κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα** αυξάνεται ραγδαία εδώ και αρκετά χρόνια. Οι επενδυτικές επιλογές φαίνεται να υπαγορεύονται λιγότερο από αποκλειστικά οικονομικά ζητήματα και περισσότερο από μη οικονομικούς παράγοντες όπως ο σεβασμός για το περιβάλλον, η ευημερία των εργαζομένων ή η καλή εταιρική διακυβέρνηση (δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο οι εταιρείες ελέγχονται και διοικούνται).

Τέλος, ακούμε επίσης περισσότερα για την **εταιρική κοινωνική ευθύνη**. Διατηρώντας παράλληλα το στόχο της κερδοφορίας, όλο και περισσότερες εταιρείες λαμβάνουν περισσότερο υπόψη τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους στο περιβάλλον και την κοινωνία (τους προμηθευτές, τους εργαζόμενους και τους πελάτες τους) προκειμένου να επιβεβαιώσουν τον ρόλο τους ως υπεύθυνοι εταιρικοί πολίτες.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ;

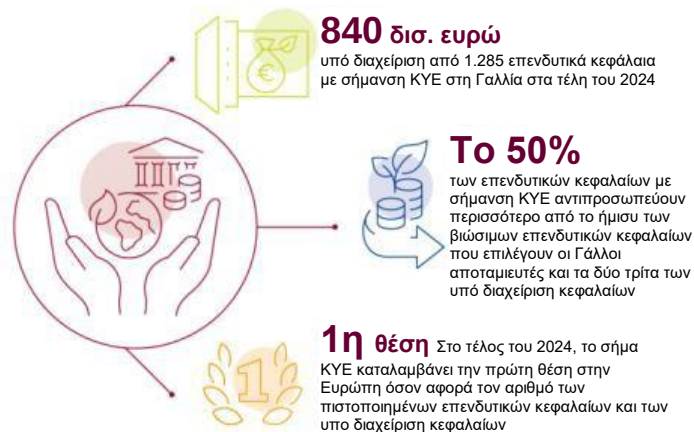
Η κοινωνικά υπεύθυνη χρηματοδότηση στοχεύει στην προώθηση χρηματοοικονομικών επενδύσεων που λαμβάνουν υπόψη τα λεγόμενα κριτήρια ESG:

- **περιβαλλοντικά κριτήρια (Environment)**: μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τις επιχειρήσεις, προστασία της βιοποικιλότητας, πρόληψη περιβαλλοντικών κινδύνων κλπ.
- **κοινωνικά κριτήρια (Social)**: συνθήκες εργασίας, απασχόληση ατόμων με αναπηρία, κοινωνικός αντίκτυπος των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών κλπ.
- **κριτήρια διακυβέρνησης (Governance)**: διαφάνεια στις αποδοχές των διοικητικών στελεχών, καταπολέμηση της διαφθοράς, προώθηση της ισότητας και της συμμετοχής γυναικών στα διοικητικά συμβούλια κλπ.

Οι υπεύθυνες επενδυτικές στρατηγικές που εφαρμόζονται σε ένα χαρτοφυλάκιο (δηλαδή η απόφαση για το ποια χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία κατέχει ένας επενδυτής) μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές:

- **Πολιτικές αποκλεισμού**: οι επιχειρήσεις σε ορισμένους κλάδους δραστηριότητας (π.χ. ορυκτά καύσιμα, αμφιλεγόμενα όπλα, καπνός) εξαιρούνται από το χαρτοφυλάκιο όταν ο συγκεκριμένος κλάδος αντιπροσωπεύει ποσοστό του κύκλου εργασιών που υπερβαίνει ένα ορισμένο **όριο αποκλεισμού**.
- **Δείκτες βιωσιμότητας**, όπως:
 - το **αποτύπωμα άνθρακα**, το οποίο αντιστοιχεί στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μιας επιχείρησης ή ενός χαρτοφυλακίου,
 - η **εξέλιξη της θερμοκρασίας** μιας επιχείρησης ή ενός χαρτοφυλακίου, δηλαδή ο ρυθμός μείωσης των εκπομπών της, γεγονός που επιτρέπει την επαλήθευση ότι ο ρυθμός αυτός είναι επαρκής για τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη,
 - η έκθεση των επιχειρήσεων σε **κλιματικούς κινδύνους** (ξηρασίες, πλημμύρες κ.λπ.),
- **Θεματικές επενδυτικές στρατηγικές**: επενδύσεις που στοχεύουν άμεσα σε βιώσιμα έργα ή κλάδους (π.χ. υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας) ή σε νέες επιχειρήσεις με θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον,
- **Διάλογο με τις επιχειρήσεις** (δηλαδή **πολιτική δέσμευσης**) για να ενθαρρυνθούν να βελτιώσουν τις πρακτικές τους, είτε με απευθείας αλληλεπίδραση μαζί τους είτε ψηφίζοντας σε γενικές συνελεύσεις (ΓΣ)

ΜΕΡΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Πηγές: Novethic.

Οι επενδυτές λαμβάνουν πλέον περισσότερο υπόψη τα κριτήρια ESG κατά τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων. Ανάλογα με την **βαθμολογία ESG**, μια επιχείρηση είναι, επομένως, πιθανό να παρουσιάζει μεγαλύτερο ή μικρότερο ενδιαφέρον για τους επενδυτές (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, επιχειρήσεις και νοικοκυριά).

ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ESG

Με όλους τους άλλους παράγοντες αμετάβλητους, οι επιχειρήσεις με την καλύτερη βαθμολογία ESG ή τους καλύτερους κλιματικούς δείκτες θα βρίσκουν πιο εύκολα χρηματοδότηση για τις επενδύσεις και την οικονομική τους ανάπτυξη, καθώς θα είναι πιο ελκυστικές στους επενδυτές και τους αποταμιευτές που αναζητούν ευνοϊκά προφίλ ESG.

Ως εκ τούτου, η **αξιολόγηση των κριτηρίων ESG** αποτελεί στοιχείο καθοριστικό. Βασίζεται όμως σε μη **χρηματοοικονομικά δεδομένα** τα οποία, σε πολλές περιπτώσεις, είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν ή δεν είναι πάντα προσβάσιμα στο ευρύ κοινό. Η συνάφεια και η ορθότητα των δεδομένων πρέπει να επαληθεύεται, ειδικά επειδή ορισμένες επιχειρήσεις ή κεφάλαια θα μπορούσαν να μπουν στον πειρασμό να δώσουν μια παραπλανητική εικόνα: όσον αφορά το περιβάλλον, μιλάμε για το «*greenwashing*» που αποκαλούμε στα ελληνικά **πράσινο ξέπλυμα ή προβολή ψευδο-οικολογικής ταυτότητας**.

Επομένως, η **σήμανση** αποσκοπεί στη διασφάλιση της ποιότητας των κοινωνικά υπεύθυνων επενδυτικών κεφαλαίων. Η λειτουργία της σήμανσης διασφαλίζεται από φορείς πιστοποίησης που διενεργούν ελέγχους των υποψηφίων επενδυτικών κεφαλαίων.

ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Στην Ευρώπη έχουν αναπτυχθεί διάφορα σχήματα πιστοποίησης υπεύθυνων επενδύσεων που υποστηρίζουν την ενεργειακή και πράσινη μετάβαση. Στη Γαλλία, για

παράδειγμα, λειτουργούν τα σήματα Greenfin (επενδύσεις που συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση), Finansol (χρηματοδότηση αλληλεγγύης) και ISR (Κοινωνικά Υπεύθυνες Επενδύσεις). Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ακόμη αντίστοιχα εθνικά σήματα, ωστόσο η αγορά ευθυγραμμίζεται με το ενιαίο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο που έχει ως στόχο τη βελτίωση της διαφάνειας για τους επενδυτές καθώς και για τους διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων.

Συγκεκριμένα,

- ο **Κανονισμός SFDR** (ΕΕ 2019/2088) ενισχύει τις υποχρεώσεις διαφάνειας των επενδυτικών κεφαλαίων, προκειμένου να διευκολύνεται η σύγκρισή τους από τους επενδυτές. Ο Κανονισμός διακρίνει τρεις κατηγορίες επενδυτικών κεφαλαίων: τα λεγόμενα «επενδυτικά κεφάλαια του άρθρου 6», τα οποία δεν έχουν στόχους βιωσιμότητας, τα λεγόμενα «επενδυτικά κεφάλαια του άρθρου 8» που λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια ESG και τα λεγόμενα «επενδυτικά κεφάλαια του άρθρου 9» που έχουν δεδηλωμένο στόχο τις βιώσιμες επενδύσεις.
- η **Ευρωπαϊκή Ταξινόμια** (ΕΕ 2020/852), που θέτει τα κριτήρια για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες,
- η **Οδηγία CSRD** (ΕΕ 2022/2464) εναρμονίζει και επεκτείνει τις απαιτήσεις δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών γνωστοποιήσεων σχετικά με θέματα ESG με βάση τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα (ESRS) για επιχειρήσεις και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων), προκειμένου να διευκολύνει τους επενδυτές να εντοπίζουν εταιρείες που επιδεικνύουν ορθή συμπεριφορά.

Παράλληλα, σε εθνικό επίπεδο, ο Κλιματικός Νόμος (Ν. 4936/2022) προβλέπει, μεταξύ άλλων, την υποβολή εκθέσεων ανθρακικού αποτυπώματος από μεγάλες επιχειρήσεις, ενισχύοντας την εφαρμογή των ευρωπαϊκών στόχων για την κλιματική ουδετερότητα

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

[La finance durable](#), βίντεο ABC de l'économie, Banque de France

[La finance solidaire](#), ABC de l'économie, Banque de France

[Le label ISR](#), Ministère de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique

[Les acteurs de l'investissement socialement responsable \(ISR\)](#), La finance pour tous

[Rapport durabilité 2023 – L'action durable de la Banque de France et de l'ACPR](#), Banque de France, 2024